

Changing Archipelago with Adaptive Plans – Systems Analysis and Adaptive Development Principles for the Helsinki Archipelago

Sofia Kangas
2.2.2024

Content

- Introduction: Archipelagic landscape as socio-ecological system
- How to understand and change the system?
- What happens, when we start to explore the landscape from the systems thinking point of view?

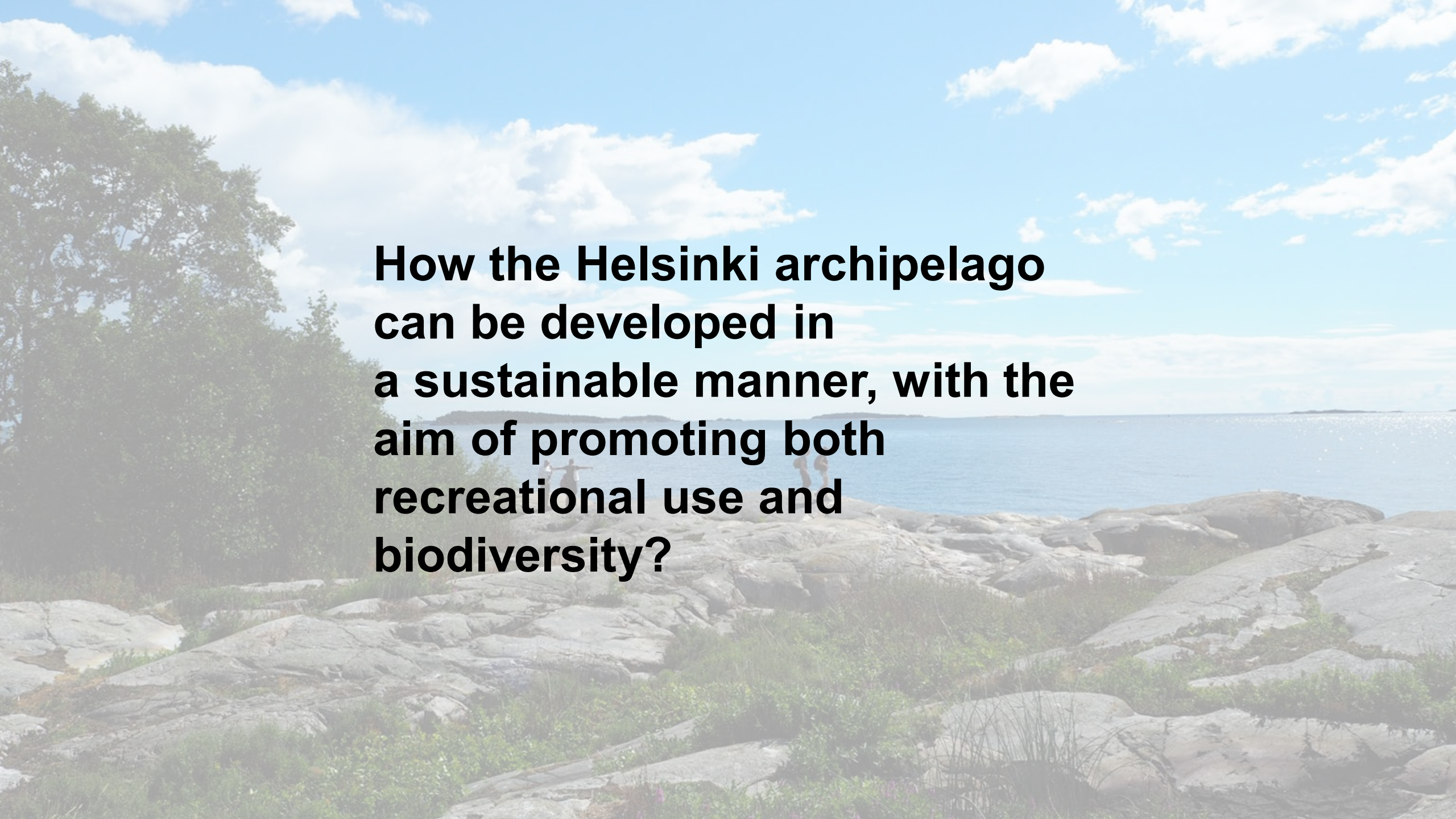

“Maritime recreational destinations are planned in a way, which ensures that every person in Helsinki can enjoy them. The strategic goals concerning health and wellbeing and increased activity of the Helsinkians are recognised in the planning.”

“The planning and the use of the shores and the archipelago is responsible and always done with consideration to the demands set by the sensitive archipelagic nature, the Baltic Sea protection and the cultural heritage.”

Helsinki Maritime Strategy 2030

A scenic view of a rocky coastline. The foreground is dominated by large, light-colored, rounded boulders and patches of green vegetation. In the middle ground, a calm blue sea stretches towards the horizon. The sky is bright blue with scattered white clouds. On the left side, there is a dense forest of green trees. In the distance, a few small figures of people can be seen on the rocks, and a small boat is visible on the water.

**How the Helsinki archipelago
can be developed in
a sustainable manner, with the
aim of promoting both
recreational use and
biodiversity?**

An aerial photograph of a large archipelago, likely the Philippines, showing a dense cluster of islands and a central lagoon. The text is overlaid on the image.

**Archipelagic landscape as
a complex and adaptive
socio-ecological system**

How to understand and change the system?

Define the system

Clarify the goals

Focus on system parts and the connections between them

Dive deeper with thematic studies

Explore future scenarios

Create vision and development principles

Prioritize the first steps needed

Define the system

Events

lintujen pesinnän häiriintyminen
 myrskyt, tuulet ja tulvat
 kaupunkilaisten ja päättäjien aloitteet

kasvillisuuden kuluminen
 asukaspalaute
 retkeilypalveluiden ja toimintatapojen kirjavuus

roskaantuminen
 haitalliset vieraslajit
 lahopuun määrän väheneminen

piikit kävijämäärissä
 sääntöjen noudattaminen tai rikkominen
Yksittäiset tapahtumat ja ilmiöt

rakennusten ja rakenteiden rapistuminen
 uudet sillat, laiturit ja vesiliikennereitit

näkymän umpeenkasvu
 uuden saaren avaaminen virkistyskäyttöön
 uudet palvelut ja yrittäjät saarissa

Reagoi

React

Patterns/
trends

jakautunut hallinnointi
 ilmastonmuutos
 luontokato

kausittainen vaihtelu
 poliittisen ilmapiirin muutokset
 erilaiset tulkinnat jokamiehenoikeuksista

valvonnan ja seurannan puute
 erilaiset ja uudet käyttäjäryhmät

Trendit ja kehityssuunnat

käyttöpaineen kasvu
 maankäytön muutokset

virkistyskäytön lisääntyminen
 saavutettavuuden parantuminen

kaupungin kasvu
 uudet kaavat ja muut suunnitelmat
 matkailun kasvu

merellisten palveluiden kysyntä ja tarjonta

Ennakoi

Anticipate

Underlying structures

vastuujako ja hallinnolliset rakenteet
 viher- ja virkistysverkosto

maanomistus
 vuokrasopimukset
 pirstaloituneisuus

kulttuurihistoria
 saarimaisuus

Rakenteet

infrastruktuuri
 rajalliset resurssit

saaristohuolto
 hiilineutraalius-tavoitteet

linjaukset, ohjeet ja ohjelmat
 merellinen strategia
 kaupunkistrategia

lainsäädäntö
 julkishallinnon prosessit

Suunnittelee

Design

Mental models

luontosuhde
 käsitykset siitä, millainen luonto on arvokasta

suhtautuminen eri tavoin tuotettuun tietoon

suhtautuminen saariston kehittämiseen
 mekanistinen maailmankuva
 systeemiajattelu

Maailmankuvat ja arvot

avoimuus, läpinäkyvyys
 luottamus ja rehellisyys
 vakaus ja turvallisuus

kannattavuus, tehokkuus
 tasapuolisuus, oikeudenmukaisuus, yhdenvertaisuus

kestävä kehitys
 kestävä kasvu
 kilpailukyky, talouskasvu
 elinvoimaisuus

Muunna

Transform

Clarify the goals

The systems analysis begins by analysing the factors affecting the development goals, such as ecosystem services, drivers of change and possible future trajectories related to the archipelago - **all increasing our understanding of why, when, how and for what resilience should be built.**

Special characteristics and attraction factors of Helsinki archipelago include

- marine climate
- unique archipelagic nature and cultural history
- biodiversity
- exoticism, charm, novelty
- authenticity
- isolation, freedom
- sense of place and occupation
- calmness, quietness
- moving by water
- identity of islanders
- maritime characteristics as part of being a helsinkian

but also

- expenses of transportation
- limited accessibility and timetables
- lack of infrastructure
- lack of social control
- dependence on weather
- private spaces, outsidersness
- sensitivity of the landscape

lisää lahopuuta
luonnoston luomioon ottaminen reitien ja käytön suunnittelussa
ympäristötietoisuus
luontoväikutusten ja riskien tiedostaminen

niittyjen lisääminen ja ennallistaminen
merenrantojen ennallistaminen luonnontilaisiksi
luonnon monimuotoisuuden lisääminen

minimaaliset hoitotaimpeitteet
riittävästi mutta ei liikaa luonnonhoitoa
rantaniittyjen hoito

järkevä luonnonhoito
vanhojen puiden säästämisen
saariston kehittäminen kokonaisuutena

saariston kokonaisuuden hallinta
kokonaisuuden kehittäminen ja hallinta
perintetysten hallintorajojen ylittämisen

vastuullinen monimuotoisuutta vaaliva maankäytön suunnittelu
lähisaariston avaaminen yleiseen käyttöön, uudet virkistyskohteet

hyvien suunnitelmien jättäminen vain puheeksi
heikko kokonaisuuden hallinta

liian tavanomaiset ratkaisut
saariston sulkeminen virkistyskäytöltä

luontoseuranta
seuranta-suunnitelmien laatiminen
saaristolouonnon arvosten tunnistaminen

maastopyöräily omille reiteilleen
biodiversiteetti-potentiaalin hyödyntäminen
kulunohjaus ja opasteet, tiedon jakaminen

erityisten kohteiden merkittäminen
virikistyskäytön ohjaaminen kultuuri- ja kestävälle alueelle
riittävästi jätteenä ja kylämaalöitä

erityisten kohteiden merkittäminen
virikistyskäytön ohjaaminen ja tarvittaessa rajaaminen
selkeimpiä ihmistoiminnan ja luonnon eroja

erilaisten reitkeilyreiden tarpeiden huomioon ottaminen
mahdollisuudet, innovaatiot ja kokeilut
osaaminen ja asiantuntemus

erityisten kohteiden merkittäminen
hyödyntämätön potentiaali
riittämättömän merellisyuden hyödyntäminen

erityisten kohteiden merkittäminen
luonnon kantoökyvyn ylittävä käyttö
riittämättömän merellisyuden hyödyntäminen

erityisten kohteiden merkittäminen
viihtyisyyden ja virkistysarvojen vähentyminen
rauhattomuus

erityisten kohteiden merkittäminen
luontotiedon hyödyntäminen ja kerääminen, seuranta
saaristolouonnon arvosten tunnistaminen

erityisten kohteiden merkittäminen
virikistyskäytön ohjaaminen ja tarvittaessa rajaaminen
selkeimpiä ihmistoiminnan ja luonnon eroja

erityisten kohteiden merkittäminen
mahdollisuudet, innovaatiot ja kokeilut
osaaminen ja asiantuntemus

erityisten kohteiden merkittäminen
hyödyntämätön potentiaali
riittämättömän merellisyuden hyödyntäminen

erityisten kohteiden merkittäminen
luonnon kantoökyvyn ylittävä käyttö
riittämättömän merellisyuden hyödyntäminen

erityisten kohteiden merkittäminen
viihtyisyyden ja virkistysarvojen vähentyminen
rauhattomuus

erityisten kohteiden merkittäminen
viihtyisyyden ja virkistysarvojen vähentyminen
rauhattomuus

erityisten kohteiden merkittäminen
viihtyisyyden ja virkistysarvojen vähentyminen
rauhattomuus

erityisten kohteiden merkittäminen
kunnianhimoisen kehittämisen
merellisen Helsingin kehittämisen kunnianhimoisesti

erityisten kohteiden merkittäminen
kunnianhimoisen kehittämisen
merellisen Helsingin kehittämisen kunnianhimoisesti

erityisten kohteiden merkittäminen
kunnianhimoisen kehittämisen
merellisen Helsingin kehittämisen kunnianhimoisesti

erityisten kohteiden merkittäminen
kunnianhimoisen kehittämisen
merellisen Helsingin kehittämisen kunnianhimoisesti

erityisten kohteiden merkittäminen
kunnianhimoisen kehittämisen
merellisen Helsingin kehittämisen kunnianhimoisesti

erityisten kohteiden merkittäminen
kunnianhimoisen kehittämisen
merellisen Helsingin kehittämisen kunnianhimoisesti

erityisten kohteiden merkittäminen
kunnianhimoisen kehittämisen
merellisen Helsingin kehittämisen kunnianhimoisesti

erityisten kohteiden merkittäminen
kunnianhimoisen kehittämisen
merellisen Helsingin kehittämisen kunnianhimoisesti

erityisten kohteiden merkittäminen
saariston erityispiirteet, tunnelma ja vetovoima
uimapaikkoja ja mökkitunnelmaa

erityisten kohteiden merkittäminen
saariston erityispiirteet, tunnelma ja vetovoima
uimapaikkoja ja mökkitunnelmaa

erityisten kohteiden merkittäminen
saariston erityispiirteet, tunnelma ja vetovoima
uimapaikkoja ja mökkitunnelmaa

erityisten kohteiden merkittäminen
saariston erityispiirteet, tunnelma ja vetovoima
uimapaikkoja ja mökkitunnelmaa

erityisten kohteiden merkittäminen
saariston erityispiirteet, tunnelma ja vetovoima
uimapaikkoja ja mökkitunnelmaa

erityisten kohteiden merkittäminen
saariston erityispiirteet, tunnelma ja vetovoima
uimapaikkoja ja mökkitunnelmaa

erityisten kohteiden merkittäminen
saariston erityispiirteet, tunnelma ja vetovoima
uimapaikkoja ja mökkitunnelmaa

erityisten kohteiden merkittäminen
saariston erityispiirteet, tunnelma ja vetovoima
uimapaikkoja ja mökkitunnelmaa

erityisten kohteiden merkittäminen
kaupungin vetovoimatekijä
alueiden erityispiirteiden huomioiminen

erityisten kohteiden merkittäminen
kaupungin vetovoimatekijä
alueiden erityispiirteiden huomioiminen

erityisten kohteiden merkittäminen
kaupungin vetovoimatekijä
alueiden erityispiirteiden huomioiminen

erityisten kohteiden merkittäminen
kaupungin vetovoimatekijä
alueiden erityispiirteiden huomioiminen

erityisten kohteiden merkittäminen
kaupungin vetovoimatekijä
alueiden erityispiirteiden huomioiminen

erityisten kohteiden merkittäminen
kaupungin vetovoimatekijä
alueiden erityispiirteiden huomioiminen

erityisten kohteiden merkittäminen
kaupungin vetovoimatekijä
alueiden erityispiirteiden huomioiminen

erityisten kohteiden merkittäminen
kaupungin vetovoimatekijä
alueiden erityispiirteiden huomioiminen

erityisten kohteiden merkittäminen
yhtenäisen kokonaisuuden, yksi merellinen Helsinki
tilaa ihmisten erilaisille tarpeille

erityisten kohteiden merkittäminen
yhtenäisen kokonaisuuden, yksi merellinen Helsinki
tilaa ihmisten erilaisille tarpeille

erityisten kohteiden merkittäminen
yhtenäisen kokonaisuuden, yksi merellinen Helsinki
tilaa ihmisten erilaisille tarpeille

erityisten kohteiden merkittäminen
yhtenäisen kokonaisuuden, yksi merellinen Helsinki
tilaa ihmisten erilaisille tarpeille

erityisten kohteiden merkittäminen
yhtenäisen kokonaisuuden, yksi merellinen Helsinki
tilaa ihmisten erilaisille tarpeille

erityisten kohteiden merkittäminen
yhtenäisen kokonaisuuden, yksi merellinen Helsinki
tilaa ihmisten erilaisille tarpeille

erityisten kohteiden merkittäminen
yhtenäisen kokonaisuuden, yksi merellinen Helsinki
tilaa ihmisten erilaisille tarpeille

erityisten kohteiden merkittäminen
yhtenäisen kokonaisuuden, yksi merellinen Helsinki
tilaa ihmisten erilaisille tarpeille

kunnianhimoisen kehittämisen

luontoarvot prioriteettina päätöksenteossa

monimuotoinen saaristoluonto

virkistysarvot, rauhaisuus ja ajanvietto

laadukkaat, monipuoliset ja uudenlaiset palvelut

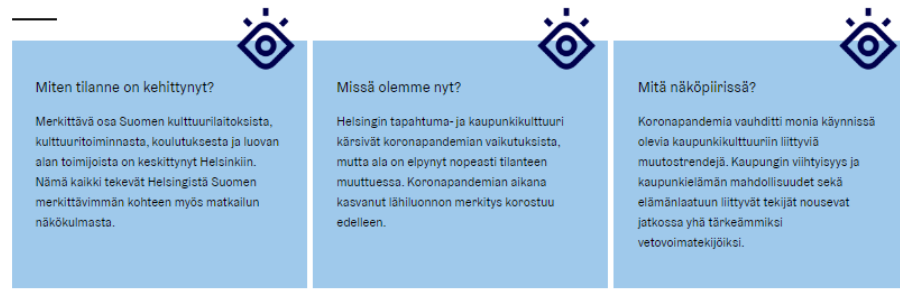
kestävä ja houkutteleva matkailukohde

kaikkien kaupunkilaisten helposti saavutettavissa

kestävät liikkumisratkaisut

Uraanin elämän vetovoimatekijät Helsingin vahvuutena

Helsingin elämäksellisiä vahvuuksia ovat monimuotoinen tapahtuma- ja kulttuuritarjonta, ravintolakulttuuri, arvokas rakennusperintö sekä merellisyys ja siihen liittyvä luonto. Myös turvallisuus, viihtyisyys ja korkea elämänlaatu ovat kaupungin keskeisiä vetovoimatekijöitä.

1. Helsinki Suomen urbaanin elämän keskuksena

Helsingin seutu on reilusti yli miljoonan ihmisen kotipaikka ja ylivoimaisesti Suomen suurin kaupunkikeskittymä. Keskuskaupunki Helsingin kaupunkielämä on ollut vireää jo pitkään, mutta viimeisen parin vuosikymmenen aikana kehitys on ollut erityisen nopeaa ja samalla kaupunkielämän ympärivuorokautisuus on korostunut.

2020-luvulla Helsingistä on muodostunut aidosti omailemainen pienoismetropoli, jossa kaupunkikulttuuri kehittyy monin tavoin ja yhtä aikaa omiin suuntiin eri puolilla kaupunkia. Helsinki ei enää ole entiseen tapaan leimallisesti yhden keskustan kaupunki. Esimerkiksi ruokakulttuurin tarjonta ei enää keskity Helsingissä vain kantakaupunkiin ja koronakriisi on vauhdittanut tätä kehitystä entisestään.

Eri kaupunginosien ainutlaatuisuuden vahvistaminen näyttäytyy tärkeänä tavoitteena kaupungin elinvoimaisuuden parantamisessa, paikallisen identiteetin ja osallisuuden tukemisessa sekä segregaation ehkäisyssä. Palvelujen, kaupunkimiljöön ja kaupunkikuvan kehityksen lisäksi keskeistä on saavutettava tapahtuma- ja kulttuurituotanto, jonka kautta syntyvät sosiaaliset suhteet edistävät alueiden houkuttelevuutta sekä asukkaiden viihtymistä ja kotiutumista.

2. Merellisyys ja viheralueet asumisen ja matkailun vetovoimatekijöitä

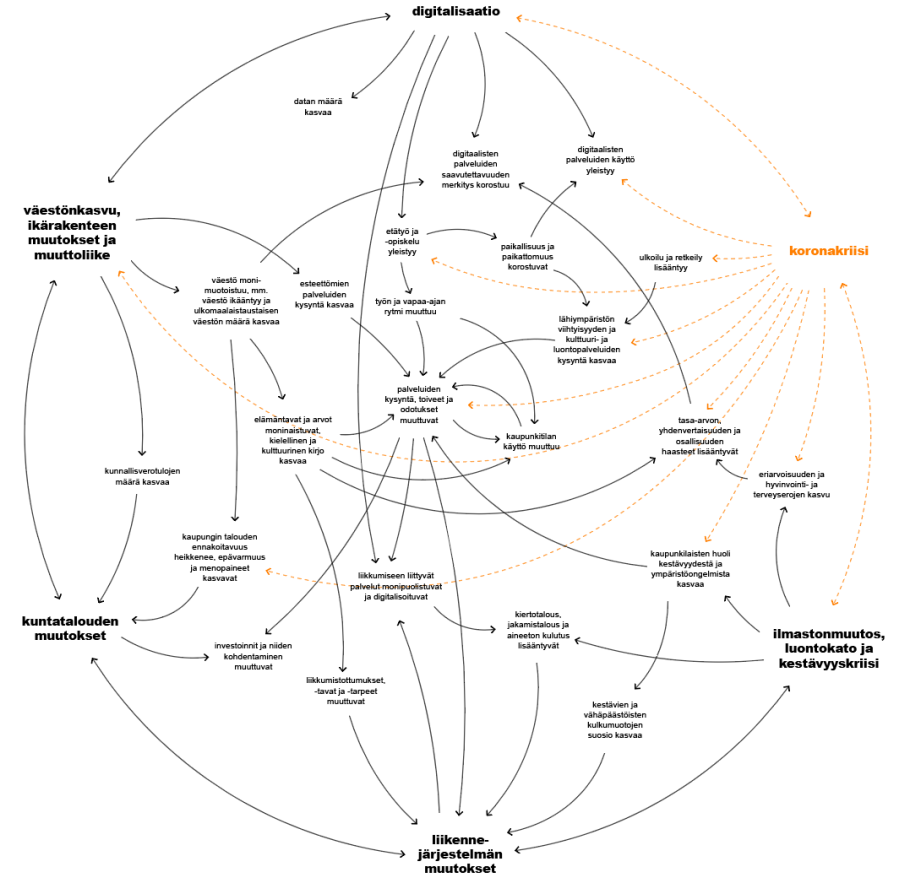
Helsinki on tunnettu erityisesti turvallisuudestaan, kompaktista koostaan ja hyvästä elämänlaadusta sekä luonnon ja urbaanin kaupunkielämän yhdistelmästä. Historialliset kerrostumat, omaleimaiset kaupunginosat ja tapahtumat ovat osa tätä rakennetta.

Helsingissä korostuvat kansainvälisessäkin vertailussa poikkeuksellisen rikas merellinen luonto sekä monimuotoiset viheralueet. Lähiluonnon laatu ja helppo saavutettavuus ovat tärkeitä asuinvihtyvyyden ja

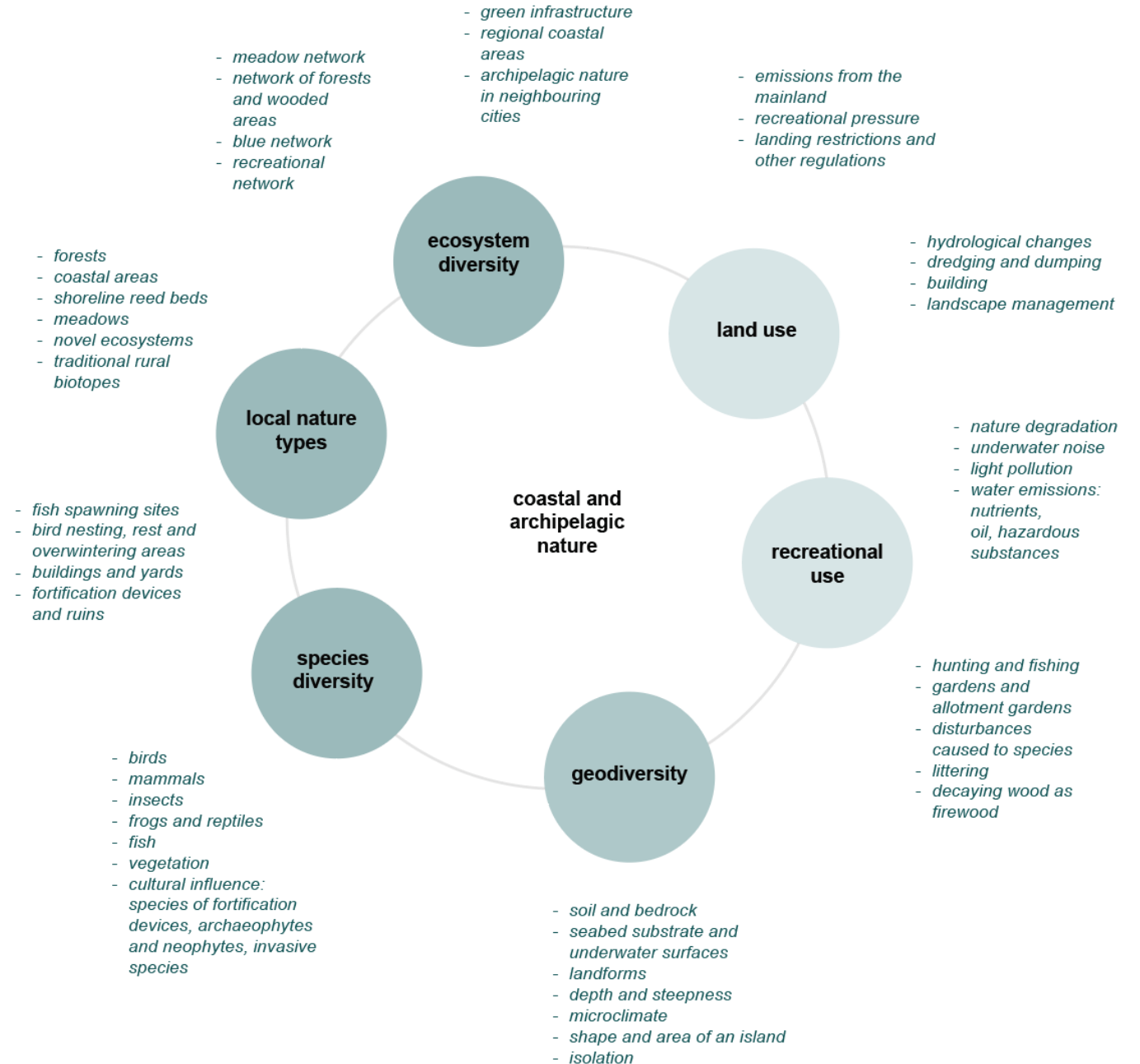
Sisällysluettelo:

- 1. [Helsinki Suomen urbaanin elämän keskuksena](#)
- 2. [Merellisyys ja viheralueet asumisen ja matkailun vetovoimatekijöitä](#)
- 3. [Kaupungin turvallisuus Helsingin vahvuutena](#)
- 4. [Elämänlaadun merkitys korostuu](#)

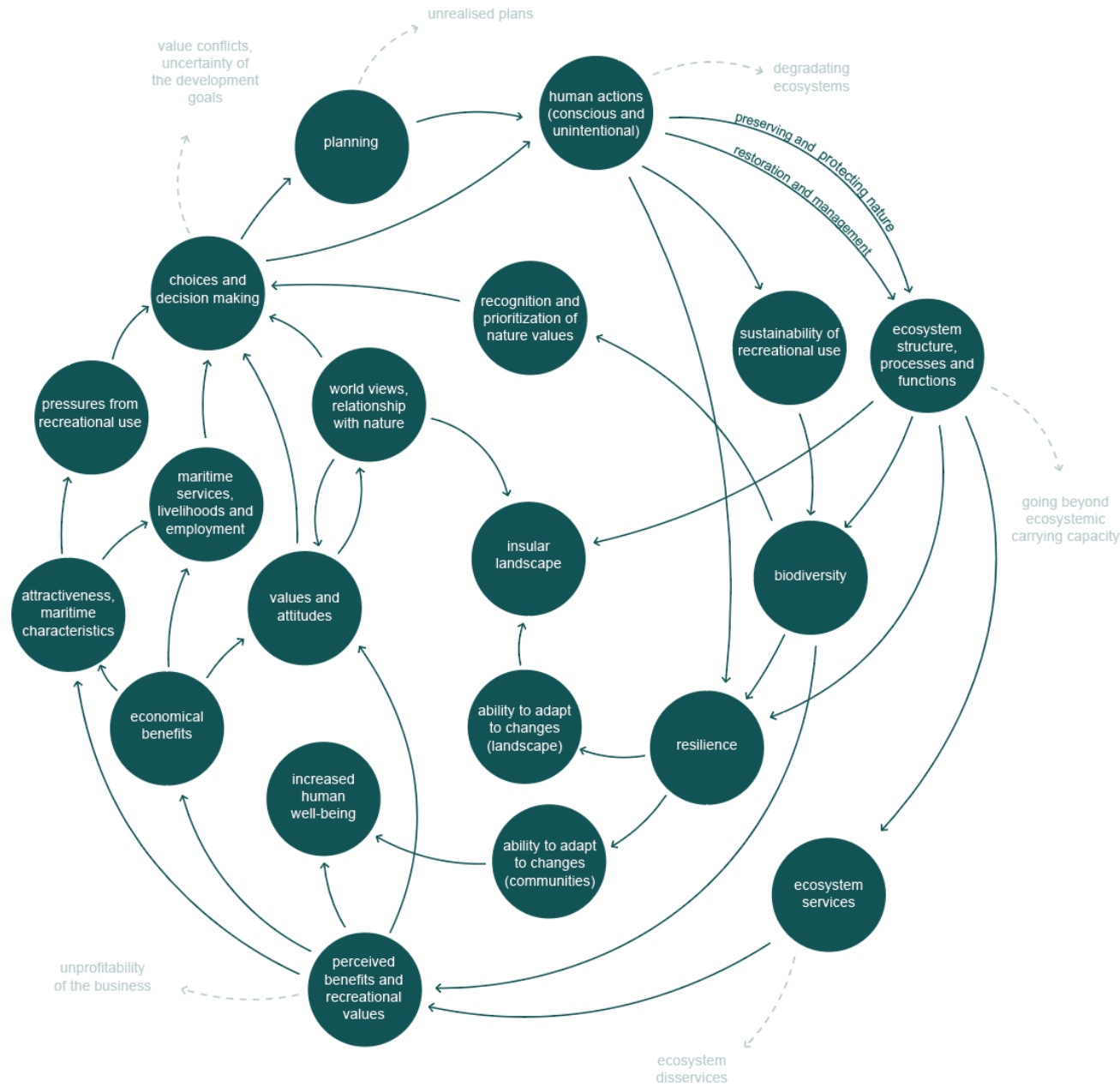
Focus on system parts and the connections between them

When considering the structure and processes of the archipelagic ecosystems, **different dimensions and scales of biodiversity, geodiversity as well as human influence** on nature were examined.

Kuva 19. Saariston sosiosysteemit. Ympyröissä esitetyt otsikot kuvaavat erilaisia lähestymistapoja saaristoon liittyvien ryhmien ja toimintojen tarkasteluun. Mukailten (Helsingin rannat ja vesialueet -projekti, 1996b; Nylund, 2021).

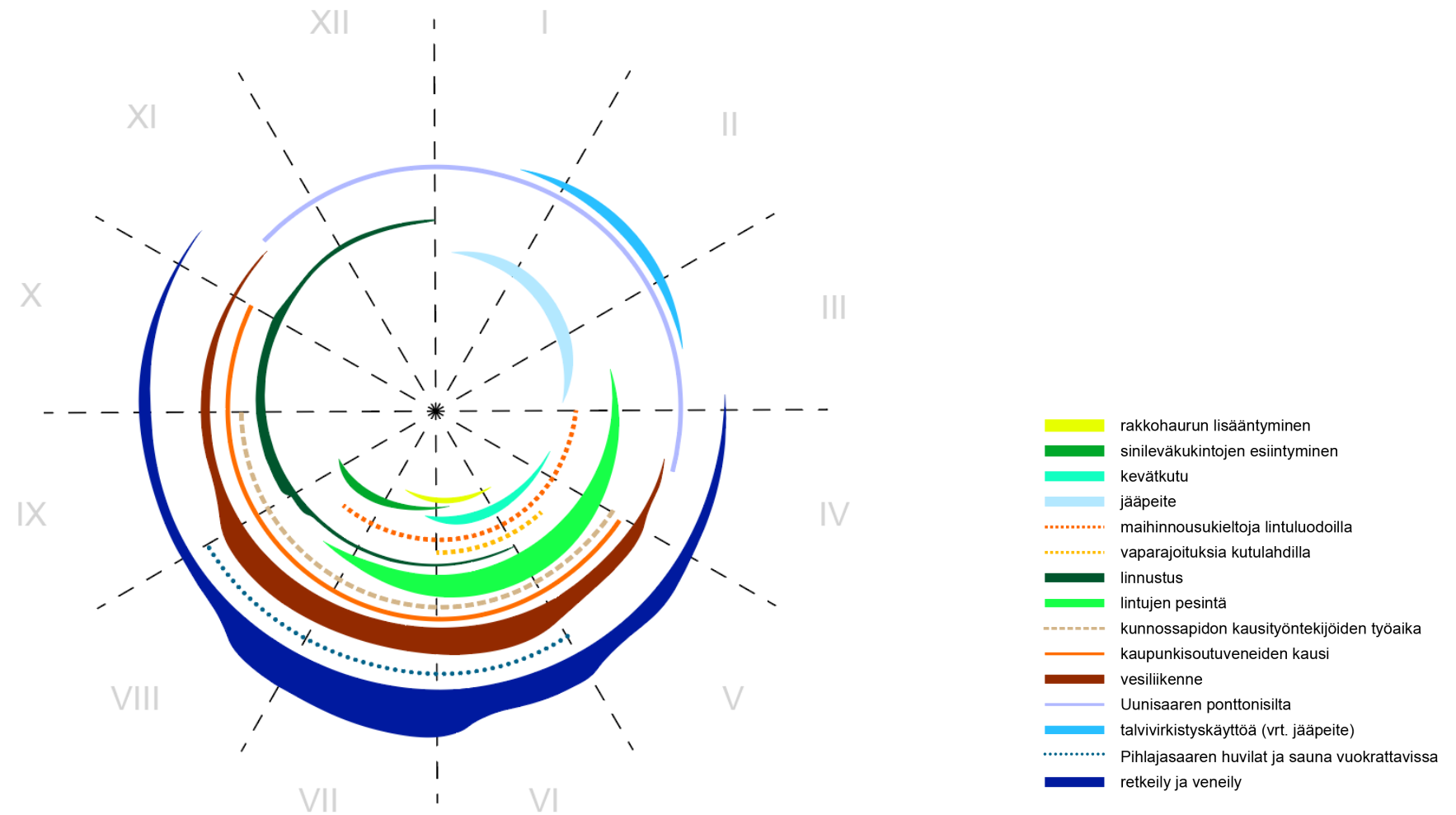

In socio-ecological systems nature and human are intertwined.

The functions of the ecosystems affect human well-being and actions, which can further support the functioning of ecosystems.

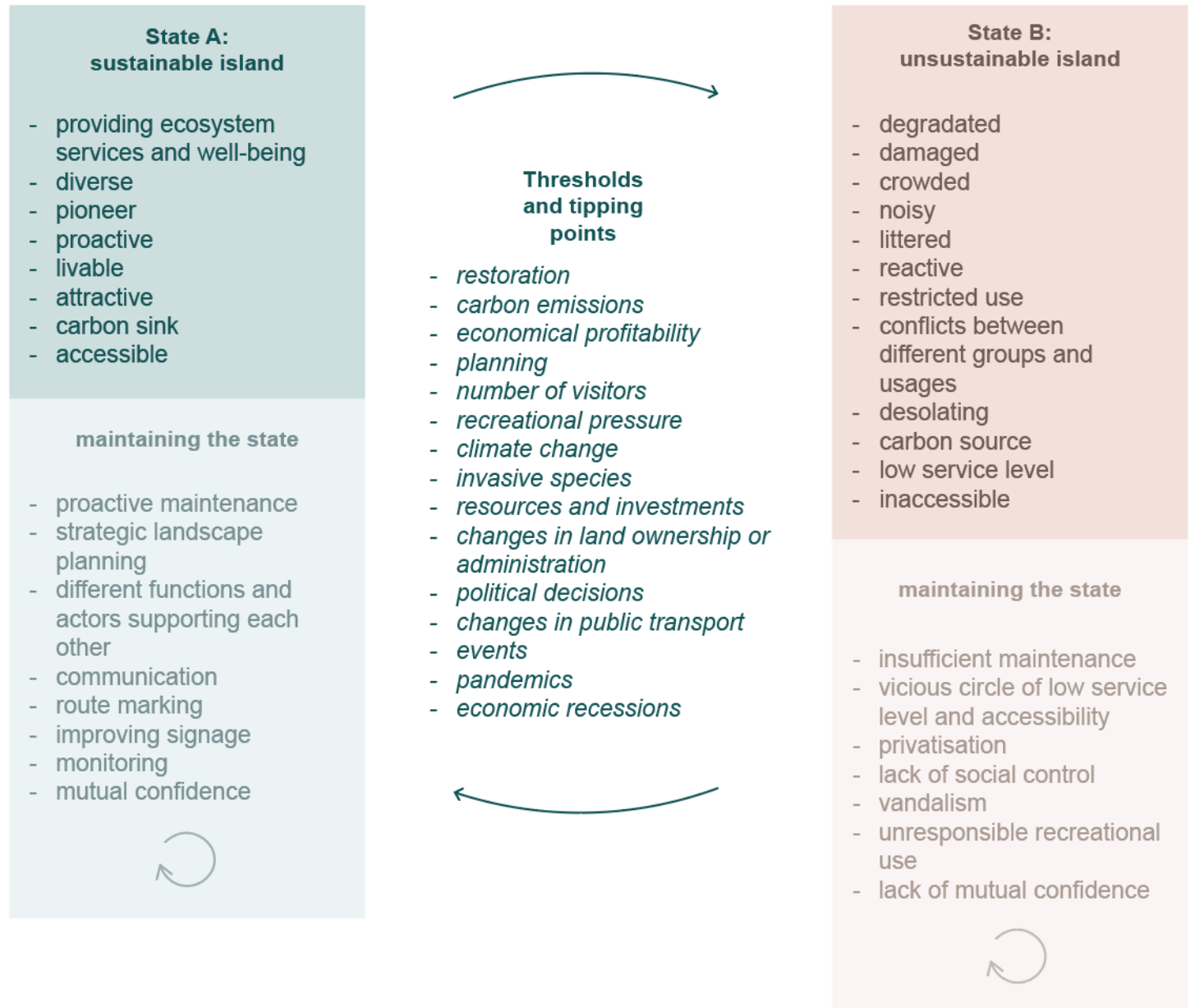
Light arrows and texts describe alternative, undesirable situations

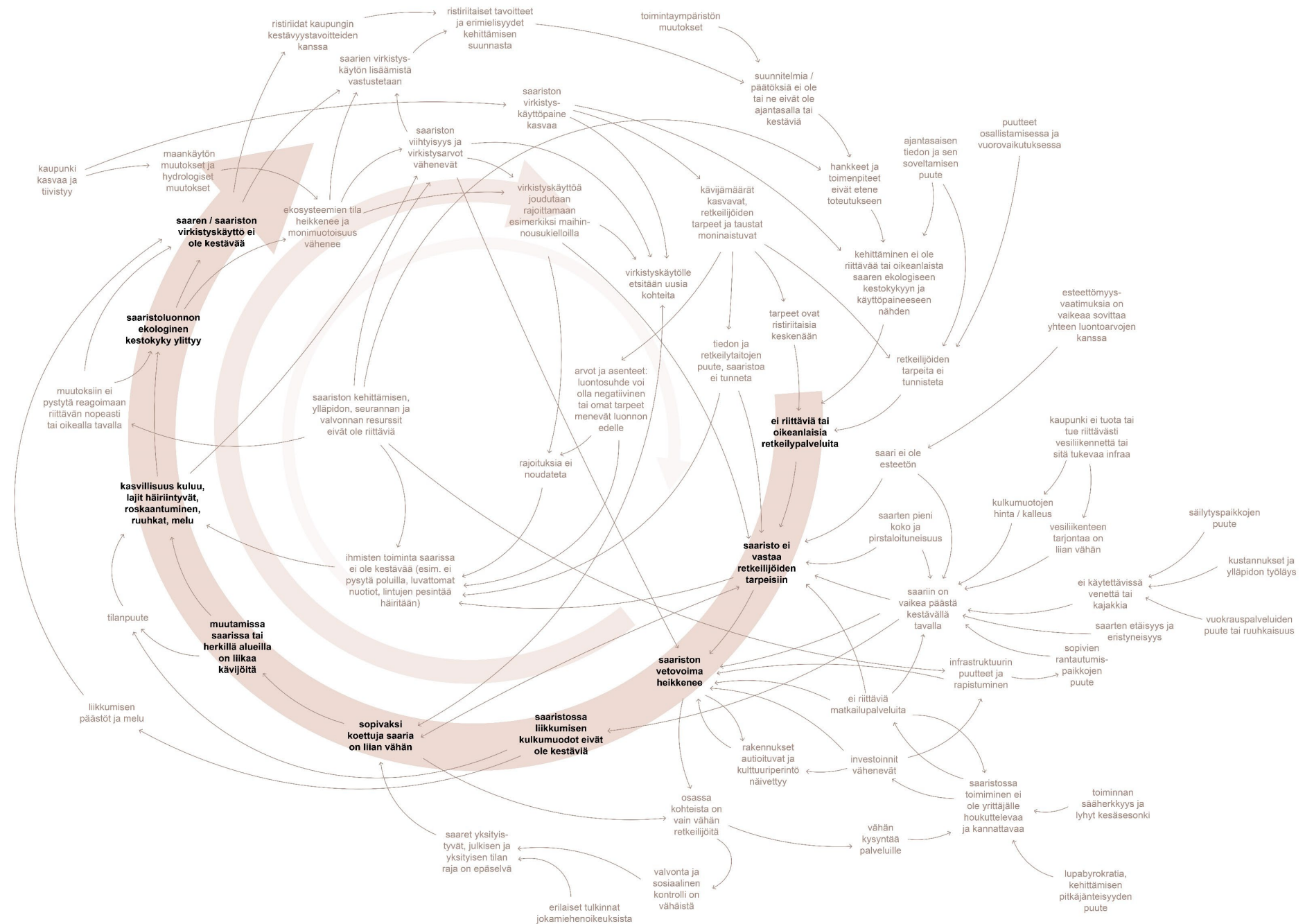
Dive deeper with thematic studies

State and transition models can be used to explore the limits of sustainable recreational use.

Explore future scenarios

Politics and government

Investments, economy, entrepreneurs, livelihood

Attitudes towards environment

Desires and interests of the helsinkians and travelers

Cultural heritage

Participation, activity of the citizens, the role of the city

Preferred modes of traffic

The state of nature

Type of society

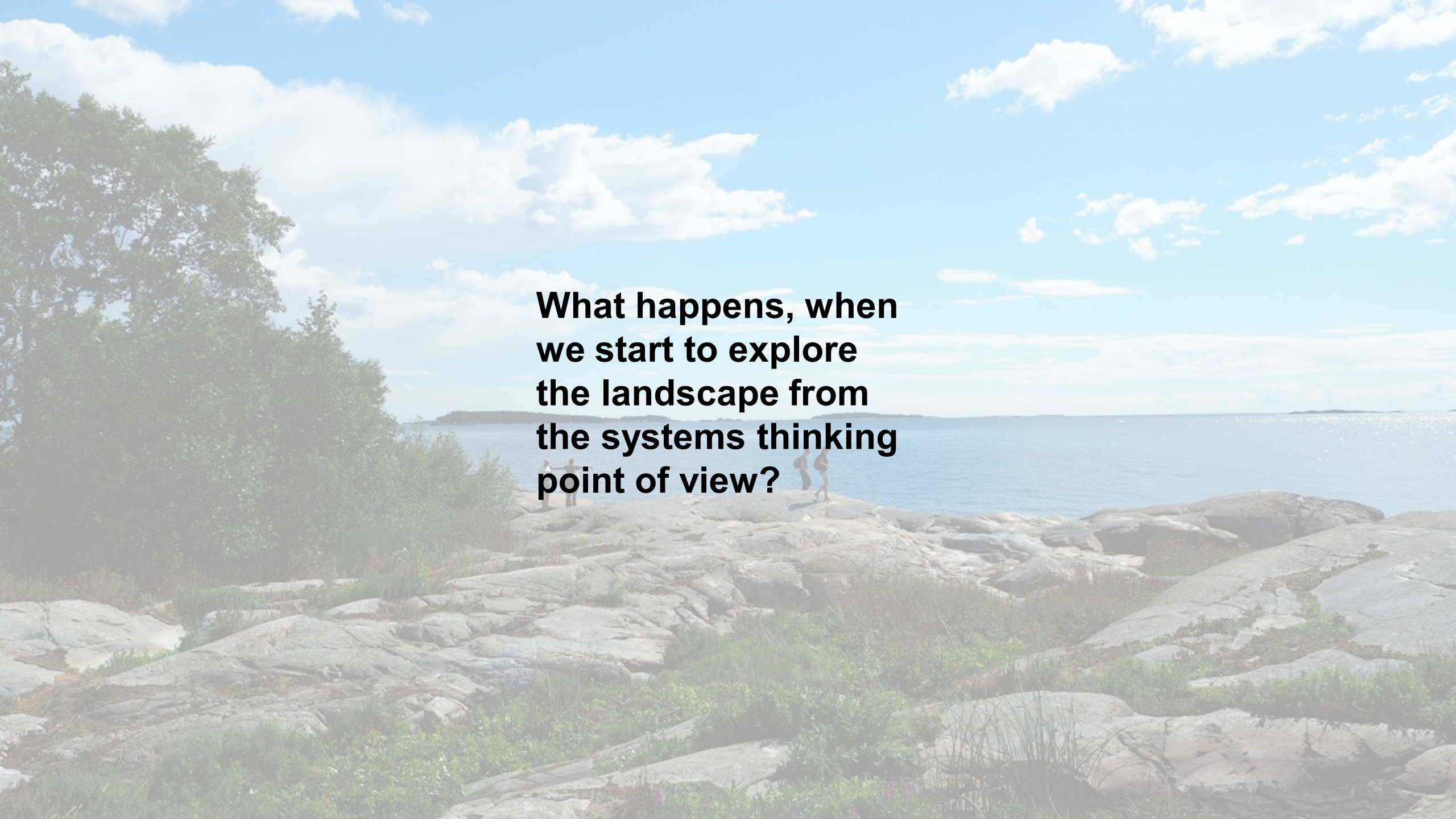
Digitalization

"Black swans"

	Skenaario 1: Enemmän on enemmän <i>voimakkaasti kasvava ja merellinen urbaanien kaupunkilaisten olohuone</i>	Skenaario 2: Soutaa ja huopaa <i>hyvinvointia lupalleiva retkeilykohte vailla selkeää suuntaa</i>	Skenaario 3: Sinivihreä kruununjalokivi <i>tiukasti suojeltu arvokohde, josta pidetään yhdessä huolta</i>	Skenaario 4: Fiksu ja filmaattinen <i>digitalisaation mahdollisuuksien ja rasitteiden määrittelemä, huomiota herättävä matkakohde</i>
Kulttuuri-perintö	Arvohuylat on otettu aktiiviseen käyttöön, toisaalta kulttuuriympäristöjen kuluminen on voimakasta. Paikallisuuden kokemus heikentyy, kun jokaisella saarella yritetään tarjota kaikille kaikkea.	Epäselvyys saarten tulevaisuudesta ja riittämättömät resurssit johtavat monien arvokohdeiden rapistumiseen. Monet saariston rakennukset autioituvat, ja arvokkaimmat kohteet "museoidaan". Saariston kulttuuriset arvot vähenevät, kun niitä ei tunnista tai oteta riittävällä tavalla huomioon saariston kehittämisessä.	Perinteisestä saaristolaisuudesta ja kalastuskulttuurista otetaan oppia luonnonvarojen kestävään käyttöön. Paikallisten toimijoiden rooli vahvistuu, ja yhteisöllinen saaristolaiskulttuuri tukee kulttuuriympäristöjen säilymistä.	Saarten kulttuuriperintökohteita, kuten vanhoja huviloita, myydään yksityiskäyttöön, mikä voi olla uhka sekä kulttuuriperinnön säilymiselle että jokamiehenoikeuksien toteutumiselle.
Yhteiskunta- ja kaupunkityyppi (ks. tietopohja)	Tietoyhteiskunta Luova ja dynaaminen Helsinki	Hyvinvointiyhteiskunta Joustava ja välittävä Helsinki	Jakamisyhteiskunta Asukkaiden hiilivapaa Helsinki	Palveluyhteiskunta Fiksu ja toimiva Helsinki
Osallisuus, aktiivisuus ja yhteisöllisyys, kaupungin rooli	Yhteisluominen ja tee-se-itse-asette, kaupunkilaiset muokkaavat aktiivisesti kaupunkia näköisekseen. Kaupunki antaa yhteisiä resursseja ihmisten hyödynnettäväksi. Yhteiskäyttökulttuuri ja digitaaliset vertaispalvelut yleistyvät. Yksilökeskeisyyden ja yksityisyyden nousu. Monet saaret yksityistyvät, kun kaupunkilaiset kaipaavat omaa tilaa ja rauhaa kasvavan turismin keskellä.	Osallistuminen on passiivista ja yksilökeskeistä. Kaupunki toimii palveluiden tarjoajana, joka auttaa kaikkia voimaan hyvin ja selviämään.	Yhteistyö ja aktiivinen osallistuminen toimintaan, yhteisöllisyys, bottom-up-johtaminen ja sosiaaliset liikkeet. Ruohonjuuritason toiminta, kansalaistiede ja -havainnointi yleistyvät. Ihmiset osallistuvat esimerkiksi talkoisiin ja saaristokummitoimintaan. Kaupunki toimii alustana yhteisesti tuotetuille palveluille ja kokemuksille ja auttaa toimijoita löytämään yhteisiä tavoitteita tekemiselleen.	Palveluita suunnitellaan ja hallinnoidaan yhdessä. Paikallisuus korostuu, osallistuminen on kuitenkin passiivista ja vähäistä. Paikallistuntemus päätöksenteossa vähenee. Digitalisaatio tuo uudet toimijat perinteisten yhteistyökumppaneiden rinnalle. Kaupunki tuottaa palveluita yhteistyössä muiden kanssa.
Politiikka ja julkishallinto	Pyrkimys voimakkaaseen talouskasvuun. Ympäristöä pyritään aluksi suojelemaan, mutta lopulta yritysmönteisyys ja kiristynyt kansainvälinen kilpailu johtavat ympäristösääntelyn vähentämiseen. Verkostot ovat vahvoja ja yhteistyö eri toimijoiden välillä on tiivistä, toisinaan jopa liiankin tiivistä: päätöksenteko on hidasta, sillä kaikkia osapuolia miellyttäviä päätöksiä on vaikea tehdä.	Ympäristöjohtajuus on heikkoja. Erilaisia toimenpideohjelmiä ja sääntelyä on, mutta ne ovat vaikuttavuudeltaan liian heikkoja, ja päätöksenteko on liian hidasta vastaamaan muuttuviin tarpeisiin. Lisäksi tulkinat säädöksistä ja ohjeista vaihtelevat, mikä johtaa toiminnan tehottomuuteen ja epäohdonmukaisuuteen. Yhteistyö eri toimijoiden välillä on jännitteistä ja vähäistä, toimijoilla ei ole yhteistä päämäärää tai pitkäaikaisia visiota.	Vahva ympäristöjohtajuus, tiukka sääntely ja sanktiot pakottavat kestävyyyteen. Ympäristöasiat ovat kuntapolitiikan keskiössä. Luonnonsuojeluohjelma on kunnianhimoinen, ja saarten käyttöä rajataan luonnonsuojelualueiden perustamispäätösten yhteydessä. Saaristolouonnon tilaa tarkallaan aktiivisesti erilaisten seurantamenetelmien avulla.	Tietoa jaetaan yhteistyökumppaneiden kesken, ja tiedolla johtamista arvostetaan. Päätöksenteossa hyödynnetään tieteellistä tietoa, ja yhteistyö tutkimuslaitosten ja yliopistojen kanssa on tiivistä. Sääntely ei silti täysin pysy nopeasti muuttuvan maailman ja digitalisaation vauhdissa. EU:n ja valtion rooli on vahva ympäristöasioissa, kunnissa edetään yrittäjien ja muiden toimijoiden ehdolla.

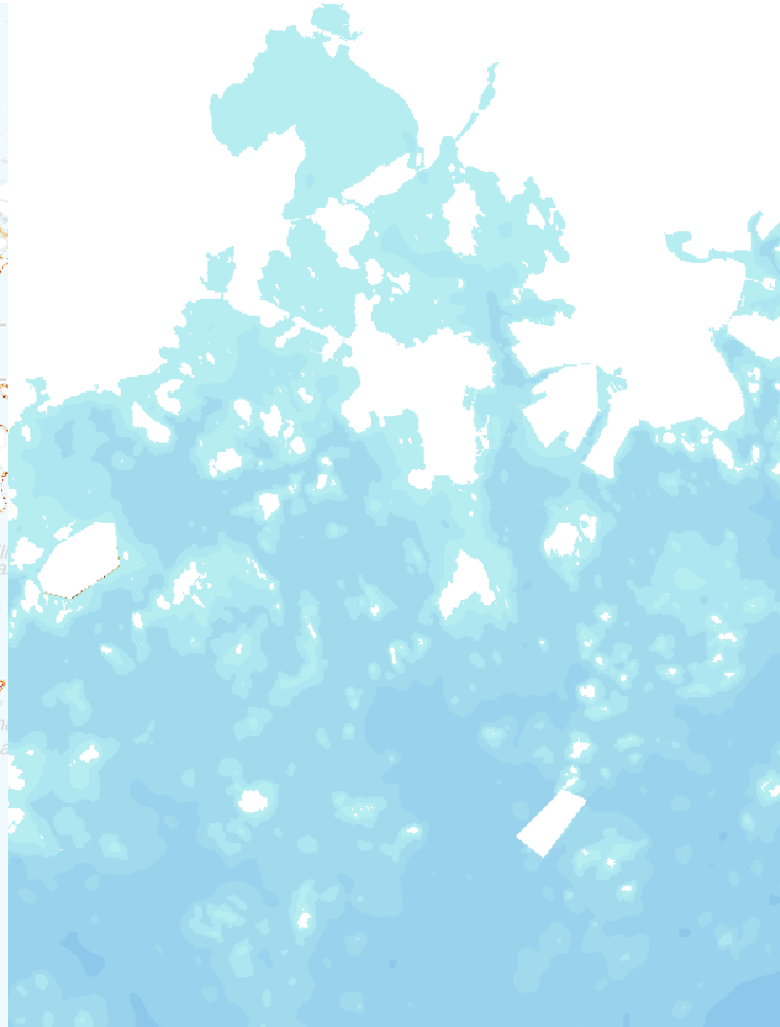
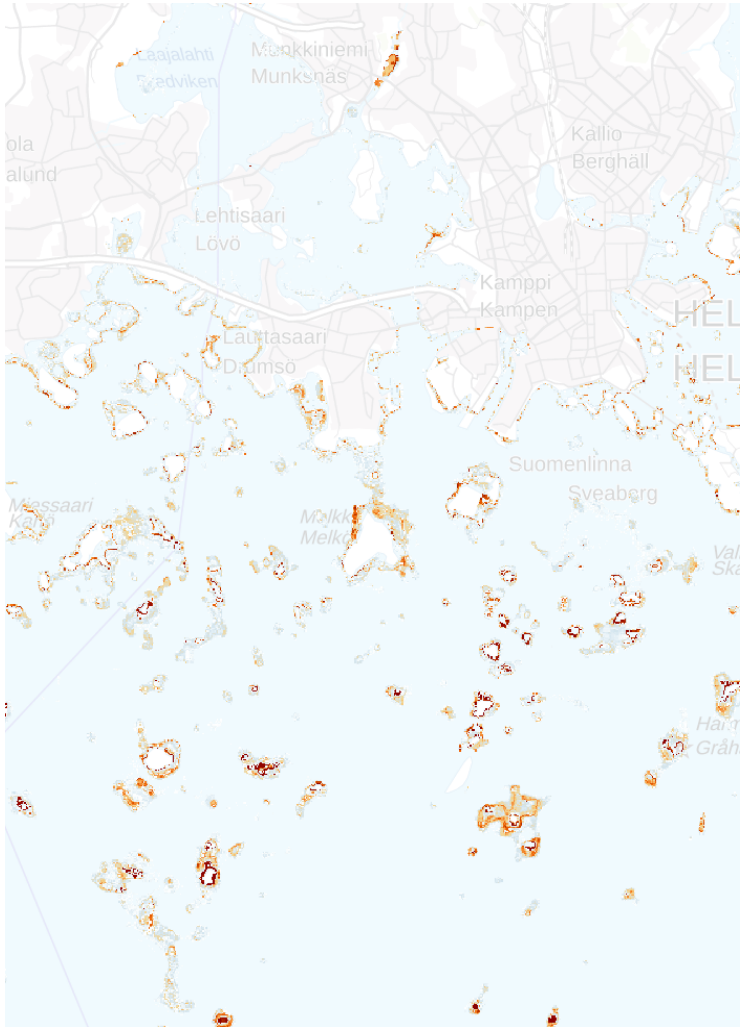
Create vision and development principles and prioritize the first steps needed

- Recognising different shades of blue and green
- Adhering to boldness and precautionary principle
- Selecting suitable scales
- Identifying and crossing boundaries
- Considering borders and sea territories
- Keeping it shared and understandable
- Utilizing adaptive and iterative planning process

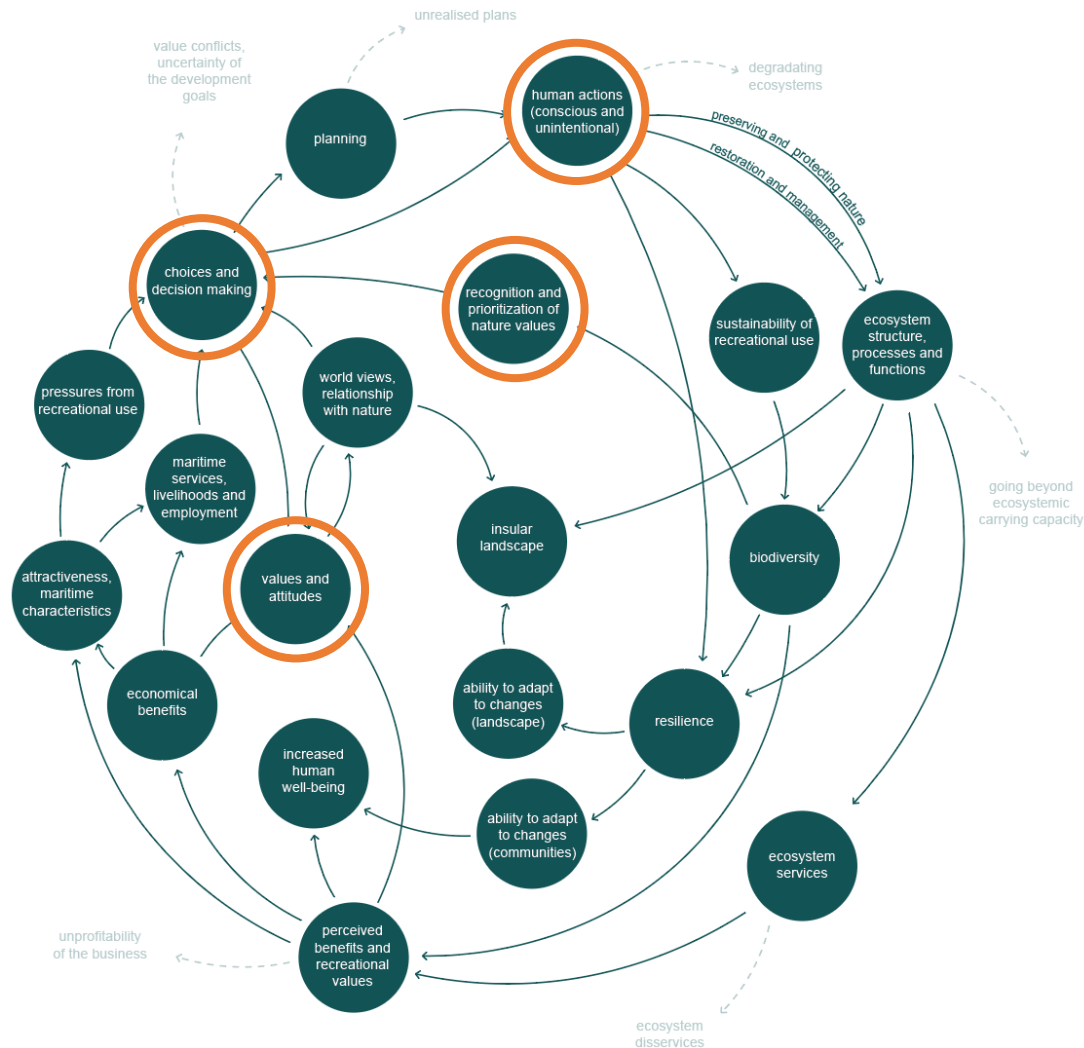
A scenic landscape featuring a rocky coastline. The foreground is dominated by large, light-colored rocks interspersed with green vegetation. In the middle ground, a few people are standing on the rocks, looking out over a vast body of blue water. The background shows a clear blue sky with scattered white clouds. The overall scene is bright and open, suggesting a natural, outdoor setting.

**What happens, when
we start to explore
the landscape from
the systems thinking
point of view?**

Different shades of blue and green

What kind of nature is valuable?

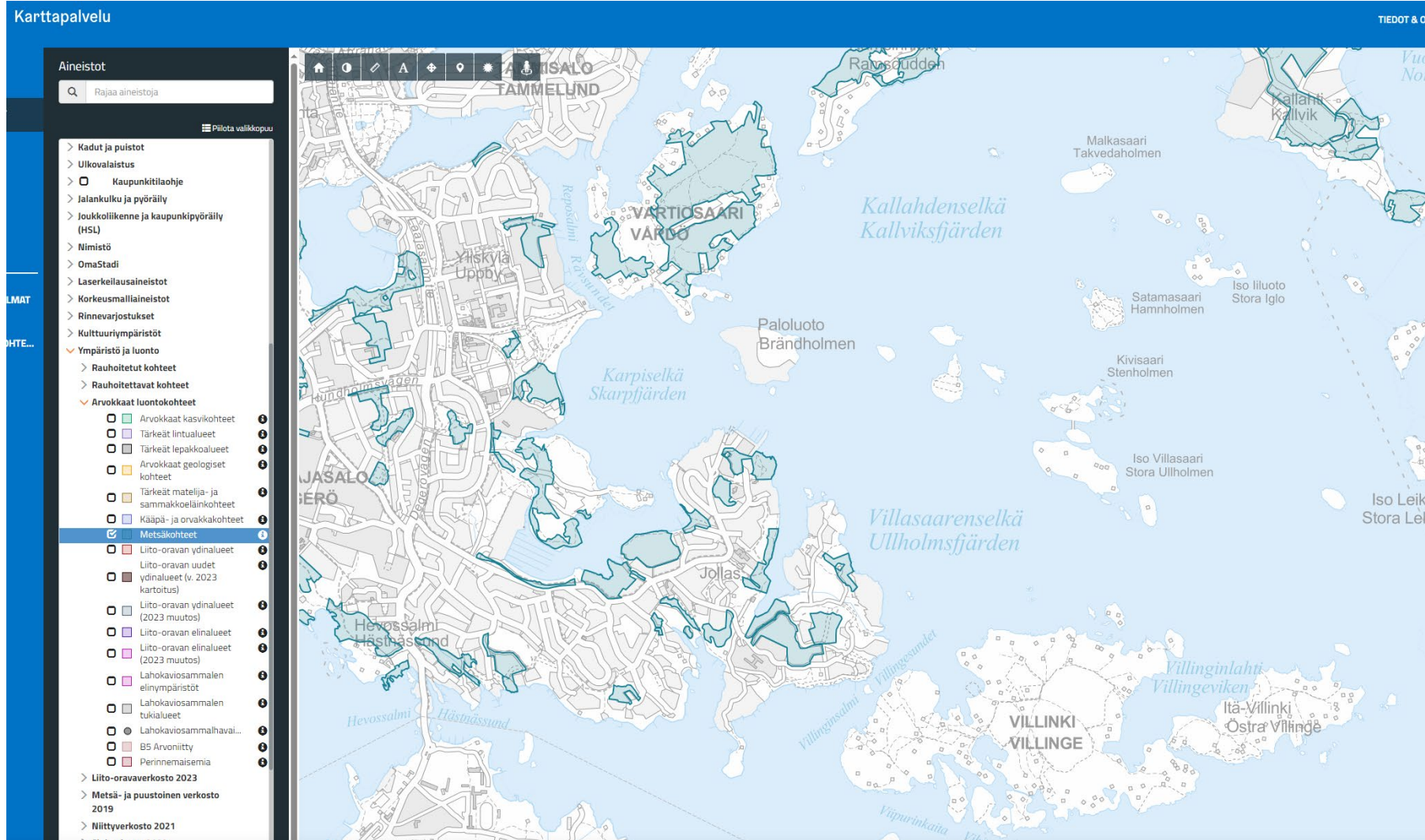
*"A growing city requires a reconciliation between the values associated with compact living and those of the surrounding natural environment. **No zoning will be planned in Helsinki's most treasured nature areas, and biodiversity will be purposely advanced in outdoor recreation and wilderness areas.**"*

Helsinki City Strategy 2021–2025

*"The underwater nature values of islands, shores and the marine area will be identified and **the most valuable ones will be secured**"*

LUMO-Programme - City of Helsinki Biodiversity Action Plan 2021–2028.

What kind of nature is valuable?

Helsingin luonto - Arvokkaat metsäluonnon monimuotoisuuskohteet

Helsingfors natur - Viktiga skogsnaturtyper

Nature in Helsinki - Important forest areas

METSO-kartoituksen aineisto sisältää tietoa metsäluonnon monimuotoisuuskohteista. Aineistoa tarkistetaan suunnittelun yhteydessä. Seuraavat tarkistettavat tiedot on tähän M37 Myllypuro ja M8 Mustavuori. V. 2014: M31 Mustikkamaa. V. 2016: M23, M25 ja M

- KARTTA Vuonna 2011 inventoidut alueet:
http://kartta.hel.fi/Applications/tj/html/linkitetyt_tj/Metsakohteet/Inventoidut_alueet

- KARTTA Vuonna 2013 inventoidut alueet:
http://kartta.hel.fi/Applications/tj/html/linkitetyt_tj/Metsakohteet/Inventoidut_alueet

Kartoituksissa rajattiin 75 Metso-kohdetta, jotka muodostuvat Metso-kuviosta. Kullak Metso-kriteeriluokka (arvuluokka).

Kartoitustyön on tehnyt Innofor Finland Oy vuosina 2011 ja 2013. Kaupunkiympäristö M8 vuonna 2013, kohteen M31 vuonna 2014 ja kohteet M23, M25 ja M30 vuonna 20

Maastoinventointi tehtiin sellaisilla kaupungin omistamilla alueilla, joilta arvioitiin olen perusteella löytyvän metsäluonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaita kohteita. saattaa ilmetä muitakin puutteita ja tarkistustarpeita. Ulkoilu- ja virkistysalueilla ja muilla kuin luonnonsuojelualueilla olevia METSO-kriteerit luonnonsuojelutoimenpiteillä, mikäli ne alueen käytön tai muun syyn takia ovat hoitotoi

Kaupunkiympäristön toimiala n vuonna 2011 Innofor Finland Oy:llä teettämä Vartiiosa Hallanvuoren (kohde M75) on inventoinut Kaupunkiympäristön toimialan asiantuntija

Luonnonsuojelualueita ja saariston metsiä ei ole inventoitu.

Inventointi on tehty Ympäristöministeriön julkaisussa "METSO-ohjelman luonnontiete mukaisesti. (Suomen ympäristö 26/2008:
https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/38356/SY_26_2008.pdf?sequence=

METSO-ohjelman eli Etelä-Suomen metsien monimuotoisuuden toimintaohjelman 200 luontotyyppien ja metsälajien taantuminen ja vakiinnuttaa luonnon monimuotoisuude Inventoinnin ensimmäinen vaihe vuonna 2011 on teetetty ympäristöministeriön vuon ympäristökeskukselle myöntämällä METSO-inventointituella. Se lisää tietopohjaa met: huomioida maankäytön ja luonnonsuojelun suunnittelussa. Maanomistaja voi halutessa suojeltaviksi ja saada niistä valtiolta korvauksen.

Kunkin kohteen tunnuksen loppuosa ilmaisee vuoden, jolloin kohde on inventoitu ja li metsäluontokohteiden luetteloon. Kaupunkiympäristön toimialan tarkistamissa kohte: lisäksi kohteen tunnuksessa on merkintä r.

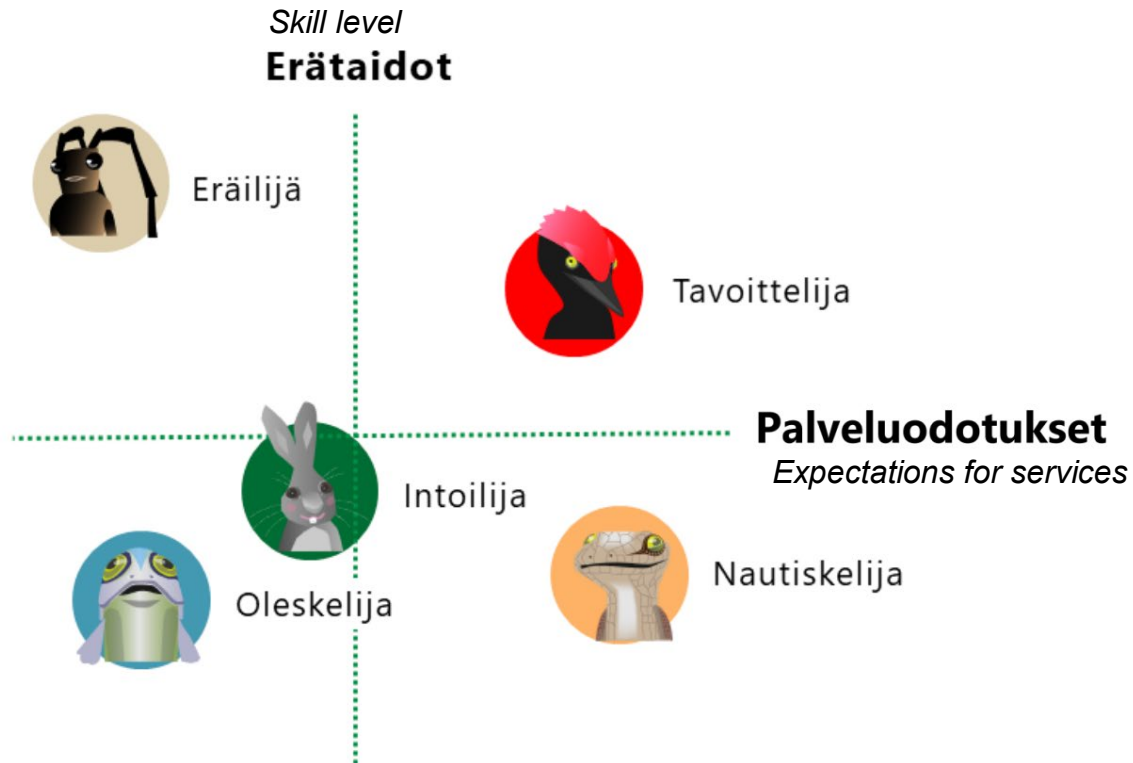
Kohteet koostuvat metsäsuunnittelukuviosta. Kohteiden tiedot on esitetty kohdekuva elinympäristötyyppien ja METSO-ohjelman mukaisten valintaperusteluokkien eli kritee metsälain 10 §:n mukaisten tärkeiden elinympäristöjen ja luonnonsuojelulain 29 §:n esiintymisen alueella, kohteen puustotiedot, kohteen lajistotietoja, arvio kohteiden er muuttuneisuudesta sekä vieraslajien esiintymisestä, METSO-ohjelman tavoitteiden ja sekä mahdollisia hoito- ja ennallistamistoimenpidesuosituksia. Lahopuutiedot on arvi eivät ole kattavia.

Kriteeriluokkia on kolme (I, II, III) kaikissa elinympäristötyypeissä:

- 1) lehdot
- 2) runsaslahopuustoiset kangasmetsät
- 3) piensiesien lähimetsät

Retkeilijäprofiilit

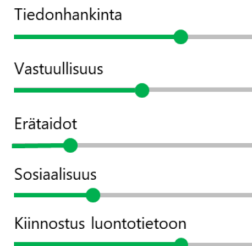

Intoilija

Retkeily- ja hyvinvointitrendi on inspiroinut Intoilijan luontoon ja kansallispuistoihin, mutta innokkuutta löytyy enemmän kuin retkeilytaitoja. Intoilija on kiinnostunut luonnosta ja haluaa toimia oikein, vaikka sääntöviidakko saattaakin välillä tuntua sekavalta ja johtaa "tahattomiin laittomuuksiin".

"Seuraava tavoite yö ulkona."

Intoilija

Merkityksellisyys

Intoilijalle luonnossa liikkuminen merkitsee sekä vastapainoa hektiselle arjelle että hienojen kuvien jakamista sosiaalisessa mediassa.

Luontosuhde

Esteettis-romanttinen. Elämysten ja kokemusten haku.

Turhautumiset

Koettaa noudattaa sääntöjä, mutta epäselvät ohjeet voivat johtaa hakoteille.

Eksyminen ja taitojen puute huolettavat. Odotukset kansallispuistojen infraa kohtaan ovat korkeat, mikä voi aiheuttaa turhautumisia – Intoilijan verokkipalvelu on leirintäalue.

Onnistumiset

Hyvin mennyt retki, taitojen karttuminen ja luottamisen kasvattaminen omaan osaamiseen.

Kaipaa

Kannustusta, inspiraatiota ja uuden oppimista.

Retket

Päiväretkiä tai 1 yön telttaretki

Metsähallitus

"Mikä Metsähallitus?"

Asiakaspalvelu

Google & sosiaalinen media

Mahdollisuudet

Metsähallituksen vahvempi brändi, luontotiedon tarjoaminen ja parempi opastus.

Erilaiset luontoyrittäjien kurssit, elämykset & erätaidot.

Puhelin retkellä: kädessä

Metsähallituksen määritettäväksi:

Miten 'tuupataan' vaikuttajiksi?

"1.5 km tänne laavu paikalle vesipisteeltä on liian paljon. Tuotiin kamat tänne kumiveneellä, pitkospuilla olisin vain tahtanut niikan rinkan kanssa."

[Retkeilijäprofiilit \(metsa.fi\)](#)

The importance of communication and reflection

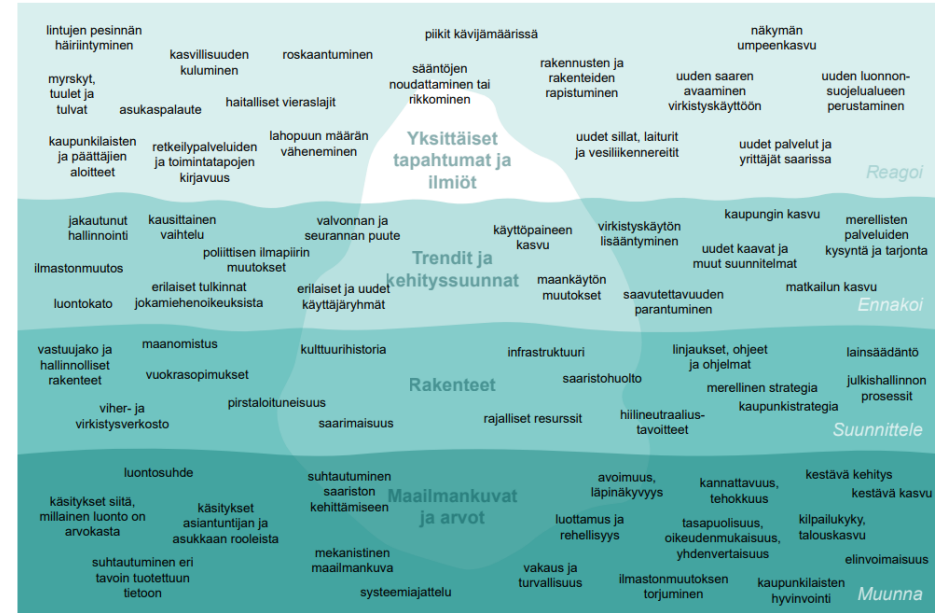
4.1.3 Ensimmäisiä hahmotelmia systeemistä

Helsingin saariston keskeisenä kestävyysongelmana on luonnon monimuotoisuuden ja virkistyskäytön yhteensovittaminen. Systeemillä on kuitenkin mahdollisuuksia kehittyä kestävään suuntaan, sillä arvokkaan luonnon vaaliminen ja saariston vastuullinen käyttö on jo nyt keskeisenä lähtökohtana muun muassa saariston kehittämistä ohjaavassa merellisessä strategiassa (Helsingin kaupunki, 2019b). Muutosta mahdollistava tahtotila on siis jo olemassa, joten olennaista ja ajankohtaista on löytää keinoja ohjata systeemiä toivottuun suuntaan.

Laajempia kestävyysmuutoksia varten tarvitaan muutoksia myös havaittavien ilmiöiden taustalla vaikuttaviin systeemin rakenteisiin ja ajatustapoihin (kuva 10). Kaupunkiorganisaatiossa muutoksia voivat hidastaa ja rajoittaa kunnan lakisääteiset velvollisuudet ja muut julkishallinnolle tyypilliset piirteet, kuten hankintoihin ja turvallisuuteen liittyvät reunaehdot. Helsingin saaristossa on myös runsaasti eri toimijoita, joten kestävyysmuutosten toteuttaminen ei ole ainoastaan kaupungin toimivallassa. Kokeilujen ja esimerkkien avulla on kuitenkin mahdollista oppia uutta ja muuttaa systeemiä toivottuun suuntaan nopeastikin, jos tietoa jaetaan tehokkaasti eri toimijoiden välillä.

Tämän systeemanalyysin tavoitteena on muodostaa nykyistä monimuotoisempi ymmärrys systeemin toiminnasta, erityisesti saaristoluontoon vaikuttavista ihmisistä ja sosiaalisista rakenteista, ja löytää sen avulla kokonaisvaltainen lähestymistapa saariston suunnitteluun. Analyysin avulla voidaan antaa ohjeita jatkosuunnittelua varten ja tunnistaa lähtötiedoissa olevia aukkoja sekä nykyisiin suunnittelumenetelmiin ja -käytäntöihin liittyviä ongelmia, jotka estävät saariston kehittämistä resilientillä ja adaptiivisella tavalla.

Tällä diplomityöllä on mahdollisuus toimia keskustelun avaajana ja tuoda uusia vaihtoehtoja pohdittavaksi sekä kaupunkiorganisaation sisällä että laajemmin maisema-arkkitehtuurin alalla. Diplomityö on tehty yhteistyössä Helsingin kaupungin kanssa ja sen tekijä on työskennellyt maisema-arkkitehtinä Helsingin saariston kehittämiseen liittyvissä projekteissa, mikä tuo työhön joitakin toimintatutkimuksen piirteitä ja voi lisätä työn vaikuttavuutta.

Kuva 10. Tekijän käsitys Helsingin saaristosta systeiminä ennen systeemanalyysin laatimista.

Menetelmä

Tämä muutosnarratiivi on kirjallinen kuvaus siitä, miten systeemi muuttuu ja miten sitä voidaan muuttaa. Muutosnarratiivia kirjoittaessa on tarkasteltu Wayfinderin apukysymysten avulla muun muassa muutoksiin liittyviä toimijoita sekä olemassa olevia rakenteita, jotka voivat hidastaa tai edistää muutoksia. Tässä ensimmäisessä versiossa on kuvattu myös tämän systeemanalyysin ja muun diplomityön tavoitteita sekä mahdollisuuksia vaikuttaa systeemissä tapahtuviin muutoksiin. Muutosnarratiivin päivitetty versio löytyy luvusta 4.3.3.

Menetelmä ja tietopohja

Jäävuorimalli on systeemiajattelulle tyypillinen esitystapa, jolla voidaan kuvata näkyvien tapahtumien taustalla vaikuttavien pinnanalaisten tasojen, kuten trendejä, rakenteita ja arvoja. Tämä kaavio kuvaa tekijän käsitystä Helsingin saaristosta systeiminä ennen varsinaisen systeemanalyysin tekemistä. Se perustuu siis pääosin tekijän omiin mielikuviiin ja aiempiin tietoihin ja kokemuksiin. Alimmalla tasolla kuvattujen arvojen hahmotelun tukena on käytetty myös Helsingin kaupungin eettisiä periaatteita (Helsingin kaupunki, 2019a).

Havainnot

Jäävuorimalli havainnollistaa havaittavien tapahtumien taustalla olevia ilmiöitä ja rakenteita. Kaavio tuo esiin esimerkiksi sen, että lainsäädännön, strategioiden ja linjauksen alla on vielä oma tasonsa. Nämä kaupungin toimintaa ohjaavat peruserätykset ja arvot sekä erilaiset käsitteet esimerkiksi asiantuntijuudesta, tietyllä tavalla tuotun tiedon luotettavuudesta ja luonnon merkityksestä ihmisille vaikuttavat lähempänä pintaa havaittuihin ilmiöihin. Vastaavasti kaavio havainnollistaa sitä, että luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen ei ole seurausta ainoastaan ekologisista prosesseista, vaan sen taustalla ja aiheuttajana on myös erilaisia sosiaalisia rakenteita ja arvoja.

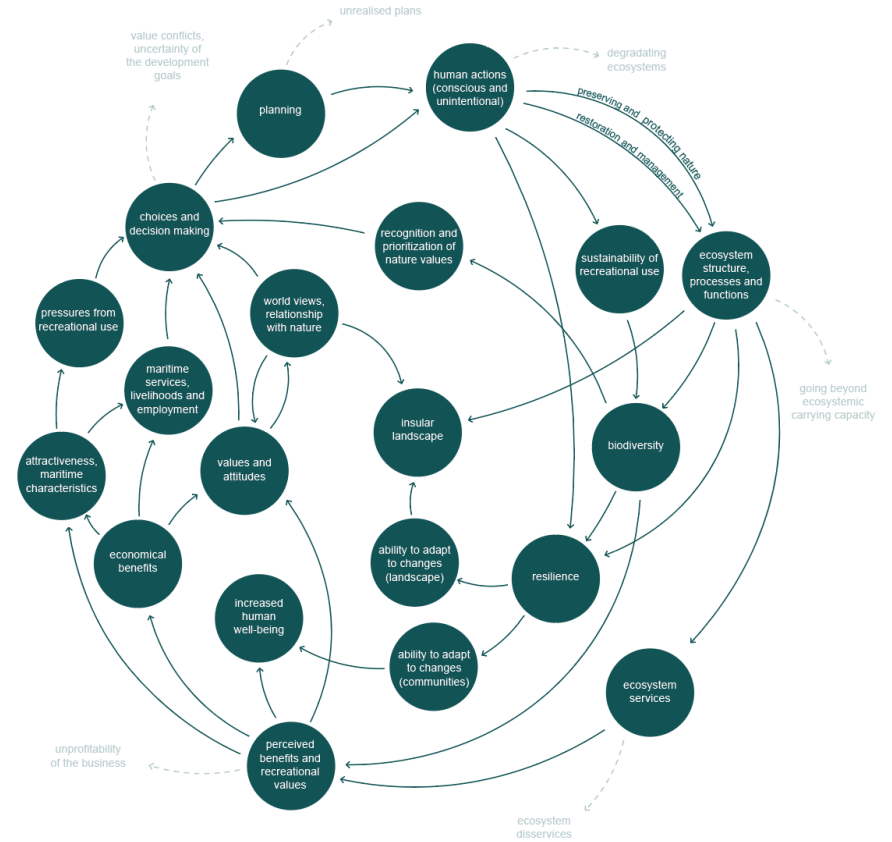
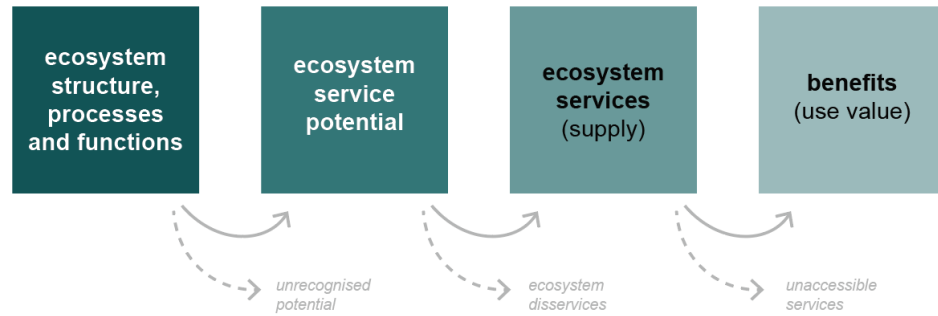
Design is a solution

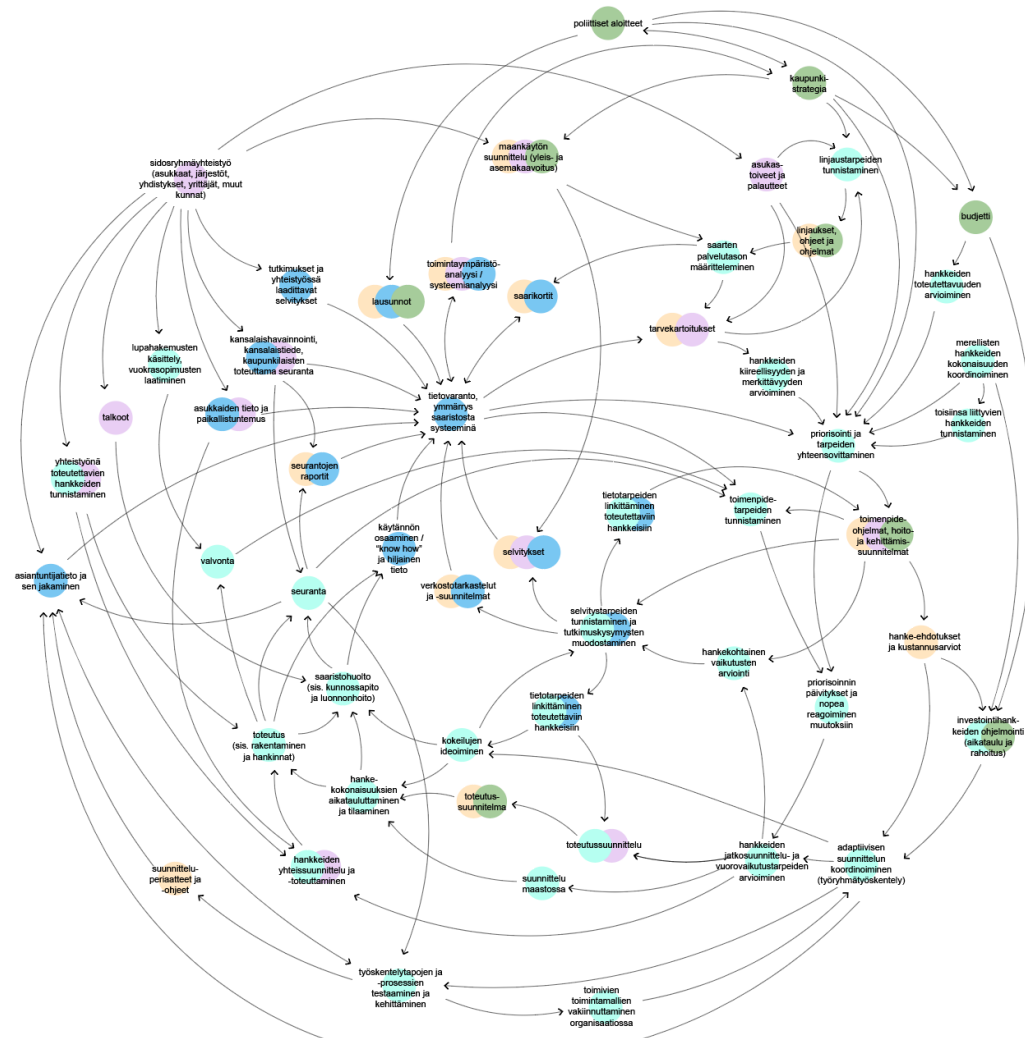

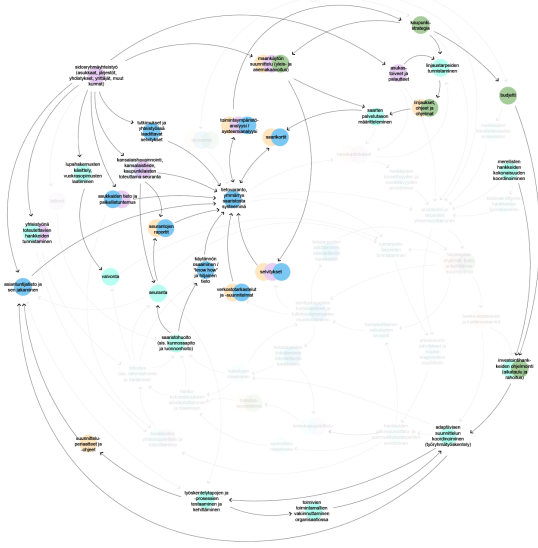
Design is a hypothesis

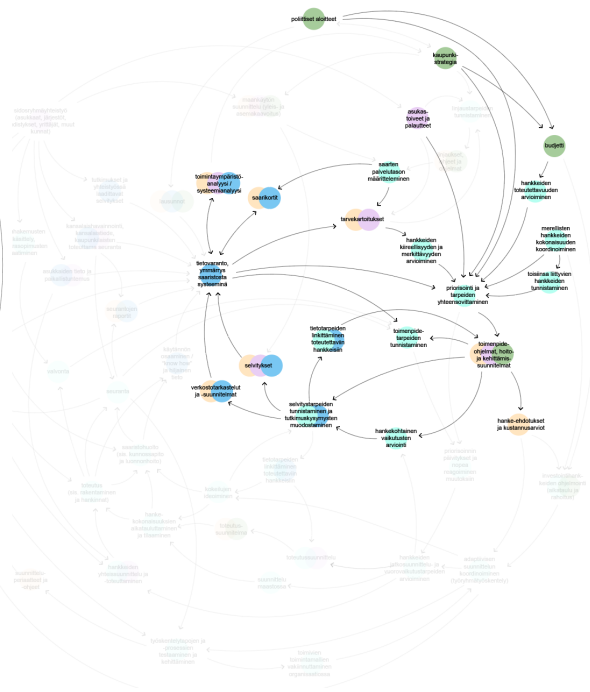
If you really want to understand processes, you should draw more circles

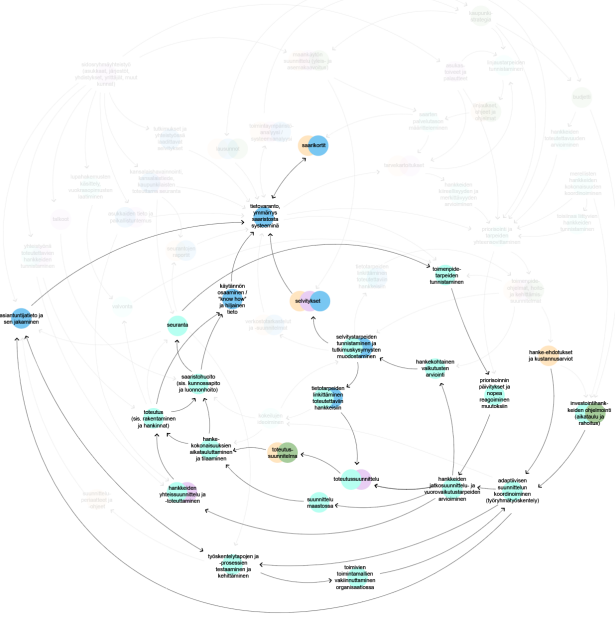

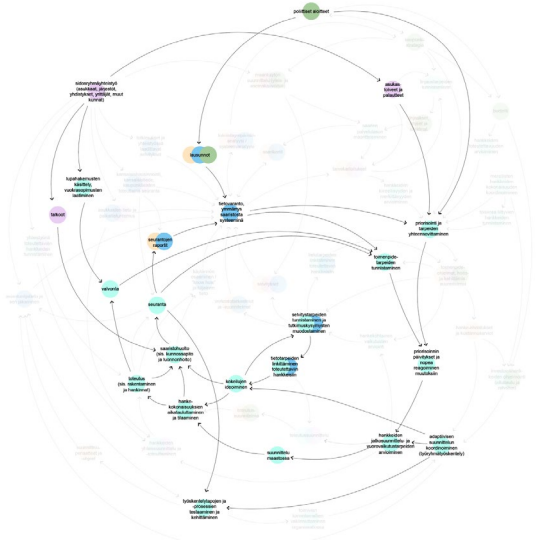
Long-term development and cooperation

Reconciliation of different desires and need

Refining and implementing of plans

Experimentation and learning

Embrace the complexity!

